

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	EPOP-P1_P2-100, EPOP-P1_P2-300, EPOP-P1_P2-400, EPOP-P1_P2-600, EPOP-P1_P2-Q00, EPOP-P1_P2-Z00, EPOU-P1_P2-100
<i>Termin egzaminu:</i>	4 maja 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2023 r.

Uwaga.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – jedna poprawna odpowiedź, odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PFP

Zadanie 2. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

2 pkt – trafne podanie trzech korzyści.

1 pkt – trafne podanie dwóch korzyści.

0 pkt – trafne podanie jednej korzyści lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. 2022 poz. 1698).

Uwagi.

- *Oceniane są trzy pierwsze odpowiedzi udzielone przez zdającego.*
- *Odpowiedź, która jest cytatem, nie jest brana pod uwagę przy ocenie wypowiedzi.*

Przykładowe odpowiedzi

Dialog:

- ułatwia budowanie wspólnoty
- uczy współodczuwania
- ułatwia porozumienie w społeczeństwie
- umożliwia poznanie siebie
- przyczynia się do poznawania punktu widzenia drugiego człowieka
- wpływa na zmianę naszego punktu widzenia
- pozwala poznać prawdę / pokazuje rzeczy i różne sprawy takimi, jakimi są w rzeczywistości
- pozwala dojść do prawdy społecznej
- pomaga przezwyciężyć lęk
- ma wpływ na zmiany w życiu ludzi i społeczeństwa.

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

2 pkt – trafne podanie trzech czynników.

1 pkt – trafne podanie dwóch czynników.

0 pkt – trafne podanie jednego czynnika lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- *Oceniane są trzy pierwsze odpowiedzi udzielone przez zdającego.*
- *Odpowiedź, która jest cytatem, nie jest brana pod uwagę przy ocenie wypowiedzi.*

Przykładowe odpowiedzi

- Lęk rozmówców przed szczerością w rozmowie. / Brak gotowości rozmówców na szczerość.
- Stosowanie niewłaściwego języka. / Oszczerstwa i oskarżenia kierowane do rozmówcy.
- Uprzedzenia do rozmówcy.
- Brak empatii. / Niezdolność do współodczuwania.
- Brak gotowości do zrozumienia innego punktu widzenia. / Uwzględnianie tylko własnego punktu widzenia.
- Brak cierpliwości / wytrwałości w prowadzeniu dialogu.
- Izolowanie się od ludzi. / Niechęć do wyjścia ze swojej samotności.

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – rozstrzygnięcie i trafne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Tak, ale tylko pod warunkiem, że człowiek będzie gotowy na rzetelny dialog z drugim człowiekiem, tj. na zrozumienie jego poglądów i spojrzenie na sporne kwestie z jego punktu widzenia.
- Tak, ponieważ prawda społeczna jest wynikiem wspólnych doświadczeń, uwzględnia różne punkty widzenia.
- Nie, ponieważ poznanie pełnej prawdy jest możliwe tylko dzięki prowadzeniu rzetelnego dialogu, a to jest trudne. Ludzie boją się szczerych rozmów i nie umieją przyjąć racji drugiej strony.
- Nie, ponieważ większość ludzi nie potrafi przezwyciężyć lęku i rzadko kiedy ma wewnętrzną wolę walki o prawdę. Ludźmi kieruje strach przed nieznanym.

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 3.4) rozpoznaje [...] funkcje tekstu ([...] poetycką, ekspresywną, impresywną [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A1

B2 / B3

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PF

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu (a w nim znaczenia wyrazów [...]) [...]; potrafi objaśnić ich sens [...] na tle całości.

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie uwzględniające dwa elementy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- To określenie oznacza człowieka, który funkcjonuje w kulturze obrazkowej i myśli obrazami.
- Człowiek funkcjonujący w przestrzeni wypełnionej obrazami, co wpływa na jego postrzeganie świata / procesy myślowe / świadomość.

Zadanie 8. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne podanie jednej zalety poznania opartego na tekście oraz jednej zalety „myślenia obrazami”.
1 pkt – poprawne podanie jednej zalety poznania opartego na tekście ALBO poprawne podanie jednej zalety „myślenia obrazami”.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Zalety poznania opartego na tekście:

- rozwijanie zdolności logicznego myślenia
- stwarzanie okazji do refleksji
- tworzenie okazji do polemiki z poglądami autora tekstu / z tym, o czym się czyta
- zaspokajanie potrzeby dialogowania
- budowanie pełniejszego obrazu rzeczywistości
- umożliwianie pełniejszego odczytywania intencji autora

Zalety „myślenia obrazami”:

- wyzwalamie kreatywności / twórczości
- wywoływanie silniejszych / głębszych emocji
- pobudzanie wyobraźni

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie nazwiska autora oraz tytułu utworu.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- *Uznaje się odpowiedzi B. Prus, Prus, Aleksander Głowacki.*
- *Pomyłka w imieniu lub nazwisku autora skutkuje przyznaniem 0 pkt.*

Rozwiązanie

Bolesław Prus, *Lalka*

Zadanie 9.2. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź poprawna z odniesieniem się do tekstu Tomasza Koźłowskiego, fragmentu *Lalki* i całej powieści Bolesława Prusa.

1 pkt – odpowiedź poprawna z odniesieniem się do tekstu Tomasza Koźłowskiego i fragmentu *Lalki* ALBO z odniesieniem się do tekstu Tomasza Koźłowskiego i całej powieści *Lalka* Bolesława Prusa.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo odpowiedź odnosząca się tylko do tekstu Koźłowskiego, albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- W przypadku błędu rzeczowego dotyczącego „Lalki” Bolesława Prusa przyznaje się 0 punktów.
- Jeżeli w odpowiedzi nie pojawi się nazwisko Tomasza Koźłowskiego, ale z treści wynika, że zdający odnosi się do tekstu „Od Homo sapiens do Homo videns”, wówczas uznaje się odpowiedź za poprawną.
- W odpowiedzi musi pojawić się element konfrontacji / polemiki bohatera z czytаныmi tekstami.

Przykładowe odpowiedzi

- Liczne opisy aktów czytania w „Lalce” są potwierdzeniem obserwacji Tomasza Koźłowskiego, że tekst jest nieustanną polemiką, tzn. że czytając tekst, w myślach od razu odnosimy się do tego, co czytamy. Wokulski czyta orientalne baśnie, odnosząc je do własnej sytuacji życiowej i dylematów, które go dręczą (na przykład niesprawiedliwości), wyobraża sobie, co mogłoby mu dać dysponowanie magią (dialoguje z tekstem, nie wierzy w przekaz baśni), przy okazji ocenia ludzi, którzy go otaczają. Podobnie dyskutuje z dziełami Adama Mickiewicza, którym zarzuca idealizację świata, a zwłaszcza kobiet.
- Tak, jest potwierdzeniem. Główny bohater książki Bolesława Prusa w wolnych chwilach czytał różne książki, zagłębiał się w ich treść, analizował je, „prowadził z nimi dialog”. Wyobrażał sobie, np. że jest czarodziejem albo porównywał swoje losy do losów Don Kichota, gdyż żył – tak jak on – złudzeniami.

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; potrafi wyjaśnić ich [...] funkcję na tle całości; 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe i ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne określenie funkcji.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- skrócenie dystansu pomiędzy autorem a czytelnikiem
- poświadczenie powszechności procesów/zjawisk, o których pisze autor
- zbudowanie wspólnoty pomiędzy autorem a czytelnikiem
- obiektywizacja wypowiedzi

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens [...] wydzielonych przez siebie fragmentów; potrafi objaśnić ich [...] funkcję na tle całości; 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe i ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 12. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonuje jego logicznego streszczenia.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.6) wykonuje różne działania na tekście cudzym ([...] streszcza [...]).

Zasady oceniania

3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba wyrazów.

2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.

1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.

0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Tematem tekstu Tomasza Kozłowskiego jest porównanie dwóch sposobów poznawania świata: opartego na tekście i obrazowego. W swoim wywodzie autor odwołuje się do badań włoskiego socjologa, twórcy terminu *Homo videns*. Kozłowski zauważa, że obecnie częściej myślimy obrazami. Wskazuje również na zalety oraz wady jednego i drugiego sposobu postrzegania rzeczywistości. W zakończeniu podkreśla, że oba podejścia do poznawania świata wzajemnie się uzupełniają. [60 wyrazów]
- Tematem podanego tekstu są rozważania na temat myślenia obrazowego i poznania w oparciu o tekst. Autor przywołuje termin stworzony przez Giovanniego Sartoriego – *Homo videns*, i przyznaje socjologowi rację oraz wymienia wady i zalety myślenia obrazami, jakimi są: kreatywność i łatwość, ale również ulotność. Kozłowski podkreśla, że poznanie przez tekst jest umysłowo rozwijające i bardziej wymagające. [55 wyrazów]

Zadanie 13. (0–50)

Temat 1. Jak niespodziewane okoliczności wpływają na zachowanie człowieka? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Pana Tadeusza*, całego utworu Adama Mickiewicza oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 1.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu, odniesieniem do całości utworu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu, odwołań do *Pana Tadeusza* i do wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- Zdający powinien uwzględnić w swojej pracy następujące elementy: niespodziewane okoliczności, wpływ tych okoliczności na zachowanie bohatera, zmianę zachowania bohatera.
- W przypadku *Pana Tadeusza* i innych utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Temat 2. Czy nieprzyjemne prawdy są lepsze od przyjemnych złudzeń? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanych fragmentów *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego oraz do wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 2.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu i odwołań do wybranych tekstów kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] akcja); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (rozprawka [...]) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne i precyzyjne
		12	Uzasadnienie trafne i szczegółowe
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne
		4	Uzasadnienie częściowe
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała ocenę 0, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach. Jeśli praca składa się z mniej niż trzech zdań, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C. Jeśli praca nie zawiera żadnego zdania, egzaminator dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Sformułowanie stanowiska**

stanowisko będące rozwiązaniem problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.
Adekwatność to odpowiednia postawa ambiwalentna wobec problemu.

Sformułowanie stanowiska niepełnego zrozumienia tekstu. Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska na podstawie tekstu.

B. Uzasadnienie stanowiska

Uzasadnienie nie musi być zgodne z poleceniem.

Uzasadnienie:

- **pogłębione** to uzasadnienie
- **trafne** zawiera logicznie

Szerokość uzasadnienia oceniana jest na podstawie polecenia.

Uzasadnienie jest:

- **szerokie**, jeśli zdający traktuje
- **wąskie**, jeśli zdający traktuje
- **częściowe**, jeżeli (a) nie

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem.

C. Poprawność rzeczową

uzasadnienie stanowiska w oparciu o tekst. **Błąd kardynalny** to błąd interpretacyjny przywołany

D. Kompozycja

oceniana jest na podstawie

ocenianie rozprawki

w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować rozwiązanie. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.
Godność, współmierność) stanowiska i problemu (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować problemu).

Jeżeli częściowo udaną próbą rozwiązania problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

jeżeli brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśl

stanowisko wyodrębnionej części rozprawki.

oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

jeżeli wyodrębnioną częścią rozprawki.

którym zdający **wnikliwie** odniósł się w rozwinięciu do **wszystkich elementów** polecenia, nie argumenty (czyli stwierdzenia poparte przykładami) za przyjętym rozwiązaniem problemu.

na podstawie tego, czy zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu, odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu, odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego

al innego tekstu kultury), argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre

idami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne. **Jeżeli brak uzasadnienia**, nie zawiera logicznie poprawnych argumentów za przyjętym rozwiązaniem problemu

rowiskiem. **Jeżeli na podstawie liczby błędów rzeczowych.** Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na

temu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe. **Jeżeli** wiadczący o nieznanym (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu

z zdającego. **Jeżeli** względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z gatunkiem wypowiedzi.

nie zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego

G. Poprawność językowa o fleksyjnych i stylistycznych. Błąd stylistyczny to konstrukcja, w jakim tekst jest pisany, np. składniowe. Błądów logicznych.

H. Poprawność zapisu oceniamy (zgodnie z treścią tekstu) oraz ich **wagę** (błędy interpunkcyjnej w zapisie słów i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych).

jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

na z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, ona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub znaje się za błędy stylistyczne.

z względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości i nierzadkość). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego h Jerzego Podrackiego.

Temat 3. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

(Ewa Lipska, *Mogę*)

Wskazówki do tematu 3.

- Koncepcja interpretacyjna zdającego musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wywodu.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Proste odczytanie (parafrazowanie, streszczanie) utworu nie jest jego interpretacją.

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] sytuacja liryczna [...]); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] ([...] interpretacja utworu literackiego [...]) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...], dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny interpretacji utworu

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Utraćenie
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Utraćenie
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Utraćenie
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Utraćenie
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak uzasadnienia

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
Jeśli w kategorii A praca uzyskała 3, 6 lub 9 punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
Pojawienie się rzeczowego błędów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

etyckiego

nie	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierzające	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierzające
6	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące
3	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

Objaśnienia dotyczące kryteriów

A. Koncepcja interpretacji (wyrażonym np. w postaci tezy, która ma być **spójna**, a także czy zdający **Koncepcja może być:**

- **częściowo sprzeczna** z
- **całkowicie sprzeczna** z
- **spójna**, gdy obejmuje i
- **niespójna**, gdy jest fragm

Brak koncepcji to brak śladu po koncepcji, np. streszczeniem. Koncepcja może być:

B. Uzasadnienie interpretacji
Uzasadnienie może być:

- **trafne**, jeśli zawiera wyłączenie ze sfunkcjonalizowanej analizy
- **częściowo trafne**, jeśli został sformułowany przez
- **pogłębione**, jeśli znajduje się w filozoficznym, kulturowym
- **niepogłębione**, gdy zdający odwołuje się do sfunkcjonalizowanych

C. Poprawność rzeczowa ocenia się na podstawie koncepcji interpretacyjnej uwzględniając

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy, np. interpretacyjnego przywołanie

D. Kompozycja jest oceniana pod kątem gatunku wypowiedzi. Należy

Wskazywanie błędów w ocenie interpretacji utworu poetyckiego

Wskazywanie błędów polega na poszukiwaniu przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (potezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** do sensów niedosłownych interpretowanego utworu, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

– **trafna**, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.

– **nietrafna**, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.

– **całkowicie niesprzeczna**, jeśli całość odszukane przez piszącego sensy utworu.

– **częściowo niesprzeczna**, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy cząstkowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania, czy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu (niezgodne z utworem).

Wskazywanie sensu utworu (całościowego i/lub sensów cząstkowych) – praca nie jest interpretacją, interpretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy. Oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

Wskazywanie powiązanych z tekstem argumentów za odczytaniem sensu utworu. Argumenty muszą wynikać z tekstu, tzn. należy wywodzić się z formy lub/i treści tekstu.

- oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – każdy argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.
- argumenty nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, kulturowym) – powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.
- argumenty tylko z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

– **trafne** na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na ocenę, a nie błędy rzeczowe.

– **nietrafne** w odwołaniu do nieznanego (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu utworu.

– **całkowicie niesprzeczna** ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia sposobem podziału, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity

niezbędne dla jasnego przed są logicznie oraz konsekwentna. Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia sąsiedztwie zdaniami w akapicie ze sobą ani logicznie, ani graficznie.

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny** jeśli w wypowiedzi pojawiają się mieszanie różnych stylów
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź nie jest

G. Poprawność językowa ocenia poprawność fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja w jakim tekst jest pisany, np. składniowe. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu ocenia poprawność (błędy interpunkcyjnej w zapisie słów i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych)

la koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są rządzone (bez luk i zbędnych powtórzeń).

podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest

podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim naczyniu zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku i tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. mieszanie i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadużycie metafory, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub inne błędy stylistyczne.

Wypowiedź ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego z 2017 r. Jerzego Podrackiego.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), ch-h;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń -ji, -ii, -i;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki -by z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-;
- błędy w pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrazów przymikowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń -ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo; pisownię przedrostków z-, s-, ś-; pisownię -by z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:
 - a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
 - b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
 - c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (np. *On idzie do kina, ja zostaję w domu.*)
 - d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przymikiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (np. *Idź tam, dokąd ci każą.*)
 - e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na -ąc, -szy
 - f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (np. *Auto, które oglądał, było za drogie.*)
 - g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli łącznymi), np. *ale, lecz, jednak, więc, dlatego, czyli, to jest, to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i, oraz, albo, lub, ani, ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
 - h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (np. *Jest mądrzejszy, niż myślałam.*)
 - i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia

- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia
 - k) brak przecinka między jednorodzinnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (np. *Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty.*)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone (*Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*)
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.